

Т. К. КВАША, заввідділу
О. Ф. ПАЛАДЧЕНКО, завсектору
І. В. МОЛЧАНОВА, с. н. с.

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНІ СЕРЕДНЬОСТРОКОВІ ПРІОРИТЕТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇХ БЮДЖЕТНА ПІДТРИМКА

Резюме. Визначення та державна підтримка пріоритетних напрямів інноваційної діяльності є одним зі шляхів забезпечення інноваційного розвитку економіки. В Україні затверджено сім стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності, за якими встановлено 41 середньостроковий пріоритетний напрям загальнодержавного рівня. Запроваджено щорічний моніторинг їхньої реалізації головними розпорядниками бюджетних коштів, що забезпечує Міністерство освіти і науки України та про результати якого інформує Кабінет Міністрів України для можливого використання отриманих результатів при прийнятті відповідних урядових рішень.

Стаття присвячена результатам дослідження стану реалізації середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня у 2022 р., яке здійснено Українським інститутом науково-технічної експертизи та інформації (УкрІНТЕІ) на основі даних головних розпорядників бюджетних коштів. Здійснено порівняльний аналіз отриманих результатів інноваційної діяльності середньострокових пріоритетів загальнодержавного рівня за відповідними показниками, досліджено їх динаміку. За результатами дослідження зроблено висновки про: актуальність визначених середньострокових пріоритетів у сферах транспорту, озброєння та військової техніки, сільського господарства та охорони навколишнього природного середовища; оптимізацію та підвищення результативності використання у 2022 р. коштів стратегічних напрямів, що спрямовані безпосередньо на середньострокові пріоритети за зменшення обсягів фінансування. Запропоновано активізувати стимулювання наукового сектору до формування актуальної тематики наукових досліджень, що спрямовані на створення інноваційних розробок для забезпечення інноваційного розвитку вітчизняної економіки.

Ключові слова: морські дослідження, морська екосистема, біорізноманіття, водні ресурси, біологія та екологія моря, рибальство, аквакультура, блакитна економіка, управління водними ресурсами.

ВСТУП

Інноваційний потенціал і його реалізація є рушійним важелем економічного зростання та інноваційного розвитку всіх сфер економіки. Україна має конкурентні переваги, з-поміж яких здатність до інновацій, наявність наукових кадрів, наукових шкіл, що дають змогу успішно виробляти інновації науково-технічного характеру. Основою інноваційної конкурентоспроможності є результати наукових досліджень. Сучасна українська держава має обмежену фінансову та інституційну спроможність. Наявні ресурси доцільно спрямувати на підтримку наукових досліджень, які є однією із засад інноваційного потенціалу, а також створення ефективної інфраструктури, що сприятиме перетворенню результатів досліджень у продукт, придатний до комерціалізації [1].

Визначення та державна підтримка пріоритетних напрямів науково-технічного оновлення виробництва, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому і

зовнішньому ринках з ефективним використанням вітчизняних і світових науково-технічних досягнень є одним зі шляхів забезпечення інноваційного розвитку економіки [2; 3].

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Для державного регулювання інноваційної діяльності та забезпечення інноваційного розвитку економіки в Україні на 2011–2023 рр. затверджено сім стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності [3]. Для їх поетапної реалізації на 2017–2022 рр. встановлено 41 середньостроковий пріоритетний напрям інноваційної діяльності загальнодержавного рівня і запроваджено проведення щорічного моніторингу їх реалізації головними розпорядниками бюджетних коштів [4].

Проведення моніторингу реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності забезпечує Міністерство освіти і науки України, яке за відповідним дорученням здійснює Український інститут науково-технічної експертизи

та інформації. Моніторинг надає можливість здійснити аналіз реалізації інноваційних пріоритетів та використовувати МОН України отримані результати під час підготовки та подання інформаційно-аналітичних матеріалів із питань розвитку інноваційної діяльності до Кабінету Міністрів України для прийняття відповідних урядових рішень.

Мета дослідження: аналіз та оцінка стану реалізації середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня в Україні та можливе використання результатів проведеного моніторингу для аналітично-прогнозного обґрунтування під час підготовки пропозицій щодо визначення середньострокових інноваційних пріоритетів на новий етап.

АНАЛІЗ ВИКОРИСТАНИХ ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження розвитку інноваційної діяльності є одним із найбільш актуальних і поширених напрямів у науковій сфері. Закордонні експерти та науковці зокрема висвітлюють питання: пріоритетності фінансування екологічних інновацій [5], екосистем гуманітарних інновацій [6], перспективи впровадження зелених технологій [7], пріоритетної ролі соціальних інновацій [8], впливу інвесторів на інноваційну діяльність фірм [9], інвестицій у науково-дослідні розробки та інновації в Європейському Союзі [10], інновацій, які поєднують технологічні та соціальні інновації та залучають промисловість і суспільство до виконання пріоритетів ЄС [11].

Серед напрямів, які досліджують українські науковці, варто назвати такі: питання тенденцій інноваційної діяльності забезпечення зростання та сталого розвитку економіки України [12]; основні тенденції розвитку інноваційної діяльності у світі та в Україні і методи податкового стимулювання, як одного з найважливіших чинників впливу на таку діяльність [13], професійна компетентність та інноваційна діяльність викладачів вищої освіти [14], особливості психологічної готовності до інноваційної діяльності [15], ефективність інноваційної діяльності в окремій галузі [16], рейтингове оцінювання розвитку інноваційної діяльності в Україні [17], законодавче регулювання пріоритетних напрямів інноваційної діяльності в Україні [18].

Щорічний моніторинг фінансової підтримки та реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності в Україні головними розпорядниками бюджетних коштів проводиться лише науковцями УкрІНТЕІ, забезпечення якого здійснює МОН України як центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності [19–21].

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Моніторинг реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності проводиться на основі інформаційних даних із відкритим доступом головних розпорядників про провадження ними інноваційної діяльності за рахунок коштів державного бюджету. До обсягів фінансування пріоритетних напрямів інноваційної діяльності враховувалися витрати будь-яких бюджетних або цільових програм у разі визначення цих витрат інноваційними в паспортах відповідних програм, а також витрати спеціального фонду державного бюджету на фінансування наукових досліджень та експериментальних розробок (далі — ДіР), які виконувалися бюджетними науковими установами та закладами вищої освіти (далі — ЗВО) за кошти замовників для безпосереднього впровадження з метою інноваційного розвитку вітчизняної економіки.

За даними розпорядників бюджетних коштів, у 2022 р. загальний обсяг бюджетного фінансування середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня (далі — середньострокові пріоритети) становить 231876,39 тис. грн або 86,8 % (2021 р. — 82,4 %, 2020 р. — 77,0 %) у загальних обсягах фінансування стратегічних пріоритетів (267095,55 тис. грн) та 78,7 % у порівнянні з 2021 р. (294607,31 тис. грн або 114,7 % у порівнянні з 2020 р.). Отже, у 2022 р. у порівнянні з 2021 р. обсяг фінансування середньострокових пріоритетів зменшився на 21,3 % при збільшенні на 4,4 в. п. частки фінансування у загальних обсягах стратегічних пріоритетів.

Варто зазначити, що динаміка за 2020–2022 рр. частки обсягів фінансування середньострокових пріоритетів у загальних обсягах фінансування стратегічних пріоритетів є зростаючою, що свідчить про підвищення результативності використання у 2022 р. коштів стратегічних напрямів, спрямованих безпосередньо на середньострокові пріоритети.

У 2022 р. фінансувалося 32 (у 2021 р. — 34, у 2020 р. — 33) або 78,0 % із 41 затверджених на 2017–2022 рр. середньострокових пріоритетів за всіма сімома стратегічними пріоритетами.

У 2022 р. із державного бюджету видатки на середньострокові пріоритети здійснено за рахунок спеціального фонду двома розпорядниками коштів: МОН України — 107631,79 тис. грн або 46,4 % та НААН України — 124244,60 тис. грн або 53,6 %. У 2021 р. фінансування здійснено також МОН України — 106571,71 тис. грн або 36,2 % та НААН України — 188035,60 тис. грн або 63,8 %.

У 2022 р. у порівнянні з 2021 р. відбулося збільшення обсягів фінансування МОН України

(101,0 %) та частки обсягу фінансування (на 10,2 в. п.), водночас видатки НААН України зменшилися (66,1 %) разом із відповідним зменшенням їхньої частки.

Отже, у 2022 р. при збереженні лідерства НААН України відбулося підвищення активності інноваційної діяльності за середньостроковими пріоритетами ЗВО, підпорядкованих МОН України, та зростання попиту на їх інноваційні продукти.

Причому більш ніж половину видатків (59,4 %) отримали такі три середньострокових пріоритети:

- 4.1. Розроблення та впровадження технологій виробництва, збереження і переробки високоякісної рослинницької продукції (35,2 %) — перша позиція;
- 4.2. Розроблення та впровадження технологій адаптивного ґрунтоохоронного землеробства (11,2 %) — третя позиція;
- 7.2. Розвиток систем інтелектуального моделювання для розв'язання задач у галузях економіки; обороноздатності держави; управління складними об'єктами в екології, біології та медицині; освіті; робототехніки та складних техногенних систем (13,0 %) — друга позиція.

Це свідчить про високий попит на інноваційні розробки за цими середньостроковими пріоритетами, з яких найвищий — за четвертим стратегічним пріоритетом (сфера АПК).

Більш детальний аналіз фінансування середньострокових пріоритетів за кожним стратегічним пріоритетом наведено нижче.

1. Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

За зазначеним стратегічним пріоритетним напрямом затверджено сім середньострокових пріоритетів, з яких у 2022 р. фінансування отримали шість (у 2021 та 2020 рр. — п'ять).

Обсяг фінансування середньострокових пріоритетів у 2022 р. становив 21635,20 тис. грн або 64,3 % (у 2021 р. — 28419,90 тис. грн або 52,1 %, у 2020 р. — 22573,10 тис. грн або 45,7 %) від обсягу фінансування стратегічного пріоритету.

Динаміка частки обсягу фінансування середньострокових пріоритетів в обсягах фінансування стратегічного пріоритету за 2020–2022 рр. є зростаючою, що свідчить про підвищення результативності використаних бюджетних коштів, спрямованих на стратегічний пріоритет.

У порівнянні з 2021 р. відбулося зменшення на 23,9 % (у 2021 р. — збільшення на 25,9 % у порівнянні з 2020 р.) видатків і зменшення на

0,3 в. п. їх частки в загальному обсязі фінансування середньострокових пріоритетів за 2022 р., яка становить 9,3 % (2021 р. — 9,6 %, 2020 р. — 8,8 %). Отже, динаміка обсягів і частки фінансування середньострокових пріоритетів за 2020–2022 рр. є нестійкою та свідчить про зниження у 2022 р. попиту енергетичної галузі на інноваційні технології.

Із профінансованих обсягів переважна частина коштів (19114,83 тис. грн або 88,4 %) спрямована за чотирма середньостроковими пріоритетами:

- 1.1. Освоєння нових технологій удосконалення енергетичних мереж та обладнання з урахуванням намірів їх гармонізації з енергетичною системою країн ЄС;
- 1.4. Освоєння нових технологій будівництва енергоефективних житлових та комунально-побутових будівель і приміщень — найбільші обсяги фінансування;
- 1.5. Освоєння нових технологій отримання та накопичення енергії з відновлюваних джерел;
- 1.7. Освоєння нових технологій використання теплових насосів (у попередні два роки напрям не фінансувався).

У 2021 р. зазначені напрями (окрім 1.7) були також найбільш профінансовані.

Найменші обсяги коштів профінансовано за середньостроковим пріоритетом “1.2. Освоєння нових технологій створення енергогенеруючих потужностей на основі когенераційних установок”, який було профінансовано вперше за останні два роки (**рис. 1**).

Це свідчить про зростання у 2022 р. попиту на інноваційні технології будівництва енергоефективних житлових і комунально-побутових будівель та приміщень (напрямок 1.4), теплових насосів (напрямок 1.7), актуальності та активізації інноваційної діяльності щодо створення енергогенеруючих потужностей на основі когенераційних установок (напрямок 1.2) при його зниженні на інші напрями енергетичної сфери.

Меншу частину коштів цього стратегічного пріоритету — 12014,07 тис. грн або 35,7 % (у 2021 р. — 47,9 %, у 2020 р. — 54,3 %) спрямовано на інноваційну діяльність поза середньостроковими пріоритетами. Спадає динаміка частки коштів, спрямованих поза середньостроковими пріоритетами, свідчить про підвищення їхньої актуальності (зокрема, напрямку 1.4) та тенденцію до оптимального використання коштів, спрямованих на стратегічний пріоритет.

Не фінансувався у 2022 р. напрям “1.3. Освоєння нових технологій отримання альтернативних видів палива”, який був найменш профінансованим у 2021 р. (452,90 тис. грн або 1,6 %),

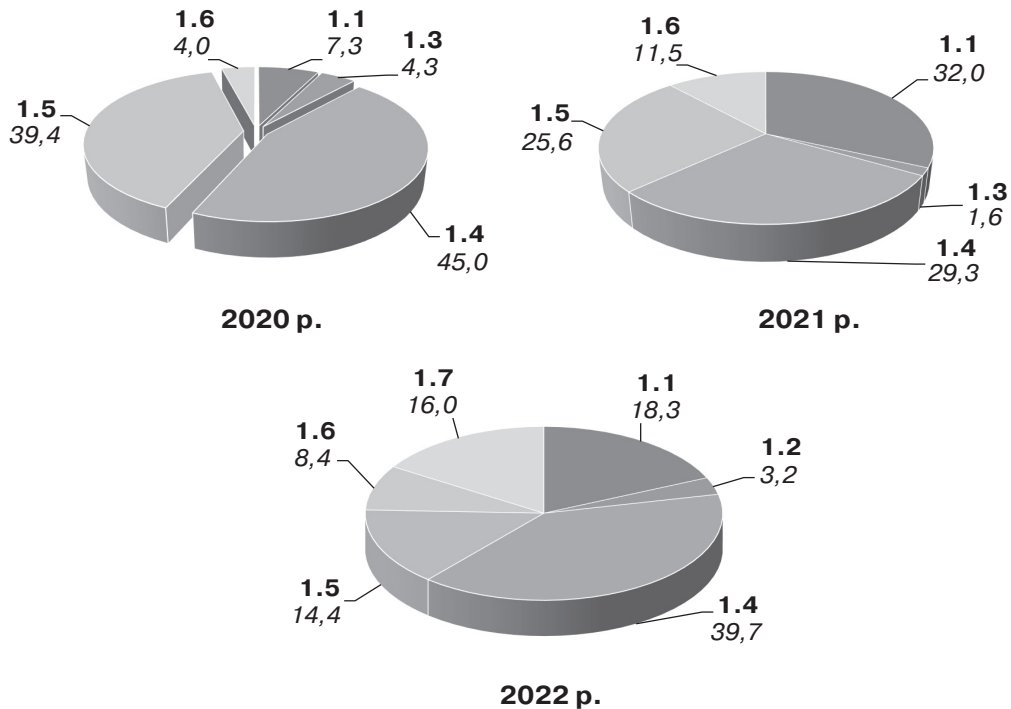

Рис. 1. Розподіл фінансування середньострокових пріоритетів за стратегічним пріоритетом “Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії” у 2020–2022 рр., %

що свідчить про втрату актуальності та відсутність попиту на нові технології цього напрямку.

У 2022 р. усі кошти спрямовано на “Інше” (проведення ДіР та надання науково-технічних послуг). Отже, у 2022 р., як і в 2021 р., за середньостроковими пріоритетами даного стратегічного пріоритету основним видом інноваційної діяльності було проведення ДіР та надання науково-технічних послуг, причому в порівнянні з 2021 р. відбулося збільшення обсягів фінансування цього виду на 3,1 %, що свідчить про зростання інноваційного потенціалу, пропозиції та попиту на інноваційні продукти за результатами ДіР у сфері енергетики.

Фінансування середньострокових пріоритетів у 2022 р. та 2021 р., як і всього стратегічного пріоритету, здійснено зі спеціального фонду державного бюджету одним розпорядником — МОН України.

2. Освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки

За зазначеним стратегічним напрямом затверджено чотири середньострокових пріоритети, з яких у 2022 р. фінансування отримали всі чотири (у 2021 та 2020 рр. — також усі чотири).

Обсяг фінансування середньострокових пріоритетів становив 9430,70 тис. грн або 70,9 %

від обсягу фінансування стратегічного пріоритету, що на 28,6 % менше в порівнянні з 2021 р. (13204,10 тис. грн або 68,9 %), із часткою 4,1 % (у 2021 р. — 4,5 %, 2020 р. — 4,4 %) у загальному обсязі фінансування середньострокових пріоритетів за 2022 рік. Це свідчить про нестійку динаміку попиту у 2020–2022 рр. на інноваційні розробки у сфері транспорту.

Значну частину коштів (91,4 %), як і в 2021 р. (83,0 %), спрямовано на два середньострокові пріоритети:

- 2.3. Створення нових поколінь техніки і технологій в авіа-, судно- та ракетно-космічній галузі — перша позиція, як і в 2021 та 2020 рр.;
- 2.4. Розвиток систем навігації та керування авіаційною, корабельною та ракетною технікою.

Варто зазначити, що при збереженні лідерства середньострокового пріоритету 2.3 відбулося також зростання обсягів (на 19,9 %) та частки (на 29,7 в. п.) його фінансування в порівнянні з 2021 р., що свідчить про актуальність та суттєве зростання попиту на інноваційні технології у сфері авіа-, судно- та ракетно-космічної галузі. За трьома іншими середньостроковими пріоритетами відбулося зменшення як обсягів, так і часток фінансування.

Найменші обсяги фінансування, як і в 2021 р., виділено на середньостроковий пріоритет “2.1.

Розроблення агрегатів і систем нового покоління для швидкісного та високошвидкісного залізничного транспорту”, причому обсяги фінансування зменшилися в 11 разів, а його частка — на 4,6 в. п. у порівнянні з 2021 р. (рис. 2).

За видами інноваційної діяльності всі кошти, що виділені на середньострокові пріоритети, спрямовані на “Інше”. У 2022 р. (як і в 2021 та 2020 рр.) бюджетне фінансування середньострокових пріоритетів здійснено зі спеціального фонду одним розпорядником — МОН України.

Отже, у 2022 р., як і в 2021 р., профінансовано всі чотири затверджені середньострокові пріоритети стратегічного пріоритету, з яких активізація інноваційної діяльності відбулася за напрямом 2.3 при уповільненні активності за трьома іншими середньостроковими пріоритетами.

3. Освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з’єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій

За цим стратегічним пріоритетом затверджено вісім середньострокових пріоритетних напрямів, з яких у 2022 р. фінансувалося п’ять (у 2021 р. — шість, а у 2020 р. — сім).

У 2022 р. обсяг фінансування середньострокових пріоритетів становив 10442,51 тис.

грн або 88,4 % від обсягу фінансування стратегічного пріоритету та 38,2 % у порівнянні з 2021 р. (27327,86 тис. грн або 83,7 % та 101,3 % у порівнянні з 2020 р. — 26966,32 тис. грн або 84,6 %) із часткою 4,5 % у загальному обсязі фінансування середньострокових пріоритетів за 2022 р., що на 4,8 в. п. менше в порівнянні з 2021 р. (9,3 %).

У 2022 р. більш ніж половину обсягів коштів (6738,20 тис. грн або 64,6 %) виділено на два середньострокових пріоритети:

- 3.2. Нові прогресивні матеріали та вироби з них для підприємств військово-промислового комплексу;
- 3.3. Промислове освоєння нових технологій отримання, оброблення і з’єднання конструкційних, функціональних та інструментальних матеріалів (найбільші обсяги).

Найменші видатки отримав середньостроковий пріоритет “3.6. Створення нових матеріалів із застосуванням хімічних технологій”, який був найменш профінансованим і в 2021 та 2020 рр. (рис. 3).

Не фінансувалися у 2022 р. три середньострокові пріоритети:

- 3.5. Освоєння нових технологій отримання, оброблення і застосування функціональних матеріалів у біології та медицині;

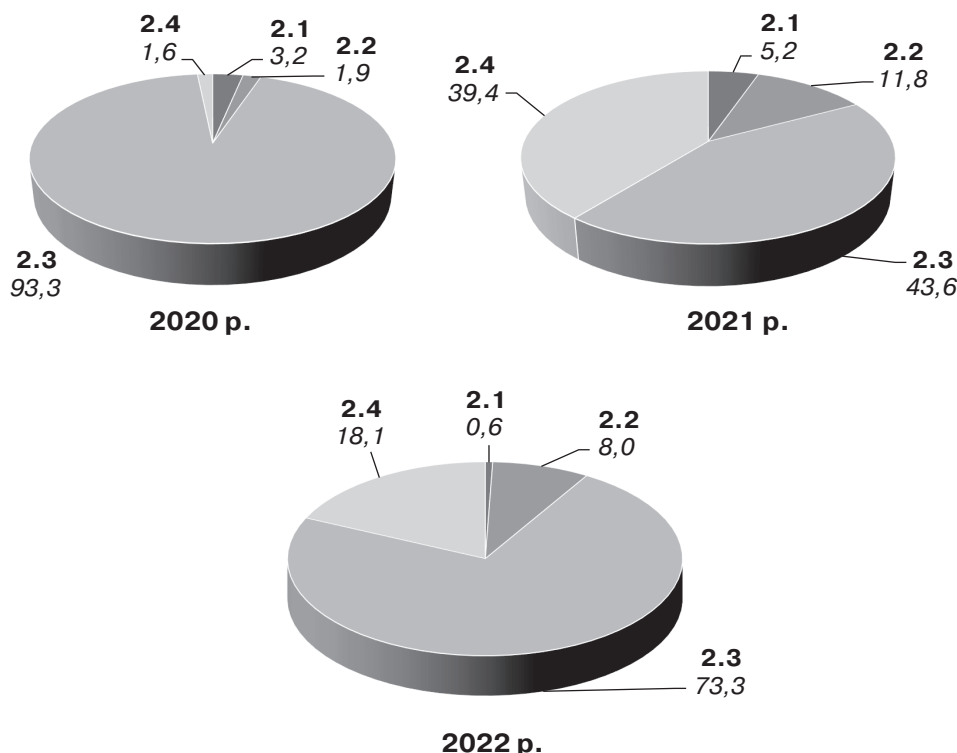

Рис. 2. Фінансування середньострокових пріоритетів за стратегічним пріоритетом “Освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки” у 2020–2022 рр., %

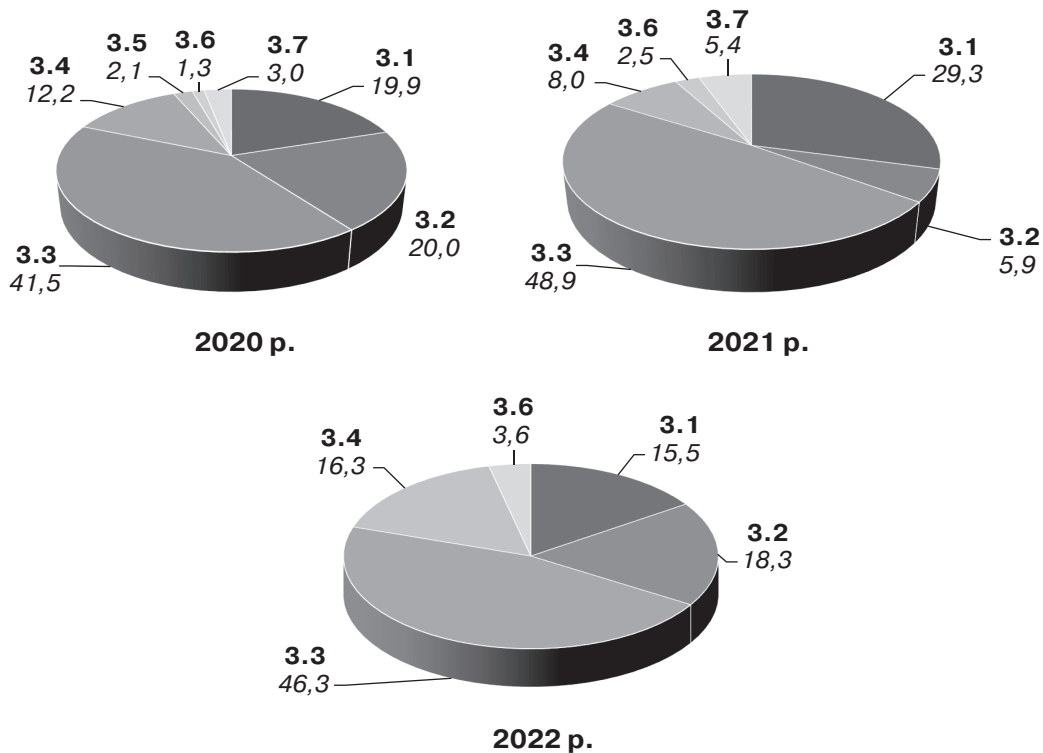

Рис. 3. Фінансування середньострокових пріоритетів за стратегічним пріоритетом “Освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з’єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій” у 2020–2022 рр., %

- 3.7. Створення і виготовлення матеріалів для виробництва, акумуляції, збереження енергії, заміщення критичних матеріалів та охорони навколишнього природного середовища;
- 3.8. Створення матеріалів та технологій для 3D-прототипування.

У 2021 р. напрями 3.5 та 3.8 також не фінансувалися, а напрям 3.7 фінансувався з часткою 5,4 %.

Отже, у 2022 р. фінансування середньострокових пріоритетів визначалося їх попитом та актуальністю. Причому відбулося зростання (на 18,7 %) обсягів фінансування в порівнянні з 2021 р. лише за напрямом “3.2. Нові прогресивні матеріали та вироби з них для підприємств військово-промислового комплексу”.

За видами інноваційної діяльності у 2022 р. усі кошти, що виділені на середньострокові пріоритети, спрямовані на “Інше”. У 2022 р. (як і в 2021 та 2020 рр.) бюджетне фінансування середньострокових пріоритетів здійснено зі спеціального фонду одним розпорядником — МОН України.

4. Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

За цим стратегічним пріоритетом у 2022 р., як і в 2021 та 2020 рр., фінансувалися всі сім затверджених середньострокових пріоритетів.

У 2022 р. обсяг фінансування середньострокових пріоритетів становив 141854,40 тис. грн або 94,3 % (2021 р. — 195148,55 тис. грн або 93,0 %, 2020 р. — 91,6 %) від обсягу фінансування стратегічного пріоритету та 72,7 % у порівнянні з 2021 р. (195148,55 тис. грн — 115,7 % у порівнянні з 2020 р.).

Частка обсягу фінансування середньострокових пріоритетів даного стратегічного пріоритету в загальному обсязі фінансування середньострокових пріоритетів за 2022 р. традиційно є найбільшою (61,2 %), при цьому в порівнянні з 2021 р. вона зменшилася на 5,0 в. п., зберігаючи при цьому лідерство.

Зменшення обсягів фінансування у 2022 р. у порівнянні з 2021 р. відбулося за шістьма середньостроковими пріоритетами (окрім 4.6 — зростання на 15,5 %), що свідчить про уповільнення активності за більшістю середньострокових пріоритетів та активізацію інноваційної діяльності у сфері виробництва діагностикумів захворювань тварин і засобів їх захисту.

У 2022 р., як і в 2021 та 2020 рр., переважну частину коштів (понад 75 %) було спрямовано за двома середньостроковими пріоритетами (рис. 4):

- 4.1. Розроблення та впровадження технологій виробництва, збереження і переробки

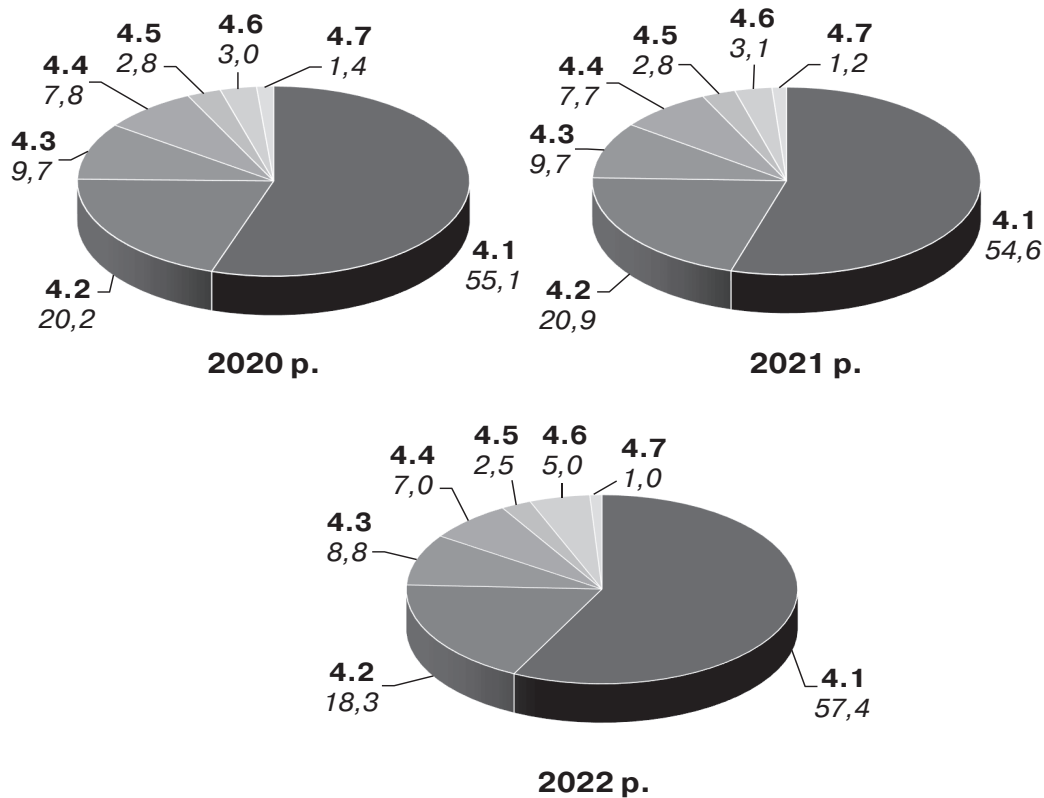

Рис. 4. Фінансування середньострокових пріоритетів за стратегічним пріоритетом “Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу” у 2020–2022 рр., %

високоякісної рослинницької продукції — 81519,82 тис. грн або 57,4 % та 76,5 % у порівнянні з 2021 р. — найбільші обсяги фінансування як серед середньострокових пріоритетів стратегічного пріоритету, так і серед усіх середньострокових пріоритетів;

- 4.2. Розроблення та впровадження технологій адаптивного ґрунтоохоронного землеробства — 25922,33 тис. грн або 18,3 % та 63,6 % у порівнянні з 2021 роком.

Найменші обсяги фінансування спрямовано за напрямом “4.7. Розроблення та впровадження технологій виробництва діагностикумів захворювань рослин”, який був найменш профінансованим також і в 2021 та 2020 роках.

Варто зазначити, що у 2022 р. найбільші та найменші обсяги фінансування були спрямовані за тими ж середньостроковими пріоритетами, що і в 2021 та 2020 рр. та майже з тими ж частками. Це свідчить про те, що проривними технологіями в АПК є технології виробництва, збереження і переробки високоякісної рослинницької продукції (середньостроковий пріоритет 4.1) та технології адаптивного ґрунтоохоронного землеробства (середньостроковий пріоритет 4.2). Водночас технології виробництва діагностикумів захворювань рослин (середньостроковий пріоритет 4.7), попри їх актуальність,

ще не отримали відповідної фінансової підтримки.

За видами інноваційної діяльності у 2022 р., як і в 2021 р., переважну більшість коштів — 120572,64 тис. грн або 85,0 % спрямовано на “Інше” — за всіма середньостроковими пріоритетами, з яких більш ніж половина — 67066,27 тис. грн або 55,6 % — за середньостроковим пріоритетом 4.1. Меншу частку коштів (15,0 %) спрямовано ще на два види: “Придбання машин, обладнання та програмного забезпечення” (9497,02 тис. грн або 6,7 %) за середньостроковим пріоритетом 4.1 і “Маркетинг, реклама” (11784,74 тис. грн або 8,3 %) — за всіма середньостроковими пріоритетами з найбільшою часткою також за середньостроковим пріоритетом 4.1 (42,1 %).

Отже, у 2022 р., як і в 2021 та 2020 рр., за даним стратегічним пріоритетом головним видом інноваційної діяльності було проведення ДіР та надання науково-технічних послуг (“Інше”). Також у порівнянні з 2021 р. відбулася активізація інноваційної діяльності за видом “Придбання машин, обладнання та програмного забезпечення”, за яким на 5,7 в. п. збільшилася частка фінансування, а також деяке уповільнення активності (на 0,8 в. п.) — за видом “Маркетинг, реклама”.

У 2022 р. бюджетне фінансування середньострокових пріоритетів здійснено зі спеціального фонду двома розпорядниками коштів, найбільші обсяги якого належать НААН України (87,6 %) — за всіма середньостроковими пріоритетами, з яких переважна частка (74,9 %) за двома середньостроковими пріоритетами 4.1 (54,3 %) та 4.2 (20,6 %).

МОН України за чотирма середньостроковими пріоритетами (4.1, 4.2, 4.4 та 4.6) профінансовано 17609,80 тис. грн або 12,4 %, з яких майже всі кошти (97,6 %) — за середньостроковими пріоритетами 4.1 (80,0 %) та 4.6 (17,6 %).

У 2022 р. у порівнянні з 2021 р. обсяг фінансування НААН України середньострокових пріоритетів зменшився в 1,5 раза; МОН України — збільшився у 2,5 раза. Причому частка фінансування НААН України зменшилася на 8,8 в. п., а МОН України — відповідно зросла. Це свідчить про активізацію інноваційної діяльності ЗВО, підпорядкованих МОН України, у сфері АПК та деяке уповільнення інноваційної діяльності НААН України зі збереженням традиційного лідерства.

Отже, цей стратегічний пріоритет зберігає першу позицію за бюджетним фінансуванням загальнодержавних середньострокових пріоритетів інноваційної діяльності з тенденцією до її збереження і в подальшому.

5. Впровадження нових технологій та обладнання для високоякісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

За цим стратегічним пріоритетом затверджено два середньострокових загальнодержавних пріоритети, з яких у 2022 р. фінансувався лише “5.2. Розроблення нових методів діагностики, лікування та профілактики найбільш поширених захворювань людини”. У 2021 р. також фінансувався лише напрям 5.2, а у 2020 р. — фінансувалися обидва напрями.

У 2022 р. обсяг фінансування середньострокового пріоритету 5.2 становив 3711,33 тис. грн або 91,9 % в обсягах фінансування стратегічного пріоритету та 135,2 % у порівнянні з 2021 р. і з найменшою часткою (1,6 %) у загальному обсязі фінансування середньострокових пріоритетів за 2022 рік.

У 2022 р. бюджетне фінансування середньострокового пріоритету здійснено одним розпорядником коштів — МОН України зі спеціального фонду на “Інше” (ДіР).

Отже, у 2022 р. відбулася активізація інноваційної діяльності та зростання попиту на інноваційні технології за результатами ДіР у сфері медицини щодо діагностики, лікування та профілактики найбільш поширених захворювань, передбачених середньостроковим пріоритетом 5.2.

6. Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища

За зазначеним стратегічним пріоритетом затверджено п'ять середньострокових пріоритетів, які у 2022 р. всі фінансувалися.

У 2022 р. обсяг фінансування середньострокових пріоритетів становив 9275,00 тис. грн або 66,1 % (у 2021 р. — 61,1 %) від обсягу фінансування стратегічного пріоритету та 79,2 % у порівнянні з 2021 р. Частка обсягу фінансування середньострокових пріоритетів цього стратегічного напрямку в загальному обсязі фінансування середньострокових пріоритетів за 2022 р. становить 4,0 % (шоста позиція, як і в 2021 р.).

Переважну частину коштів було спрямовано за середньостроковим пріоритетом “6.1. Застосування технологій раціонального надрота землекористування”, який був також найбільш профінансованим у 2021 та 2020 рр. (рис. 5).

Тобто у 2022 р. при зменшенні обсягів фінансування та збереженні частки фінансування в порівнянні з 2021 р., відбулося збільшення на 5,0 в. п. частки фінансування середньострокових пріоритетів в обсягах стратегічного пріоритету.

Найменшу частину коштів виділено на середньостроковий пріоритет “6.4. Застосування технологій поводження з радіоактивними відходами та зменшення їх негативного впливу на навколишнє природне середовище”, який був також найменше профінансованим у 2021 р., а в 2020 р. не фінансувався зовсім.

Значна частка фінансування у 2022 р. спрямована також на напрям “6.2. Впровадження прогресивних технологій водозабезпечення, водокористування та водовідведення” (14,0 % — третя позиція, у 2021 р. — друга).

Заразом відбулося суттєве зростання обсягів фінансування за середньостроковим пріоритетом “6.5. Застосування технологій зменшення шкідливих викидів та скидів” (196,6 %) та його частки (на 9,2 в. п.), що свідчить про актуальність і зростання попиту на інноваційні технології, передбачені зазначеним напрямом.

Найвищий попит на інноваційні технології раціонального надрота та землекористування (середньостроковий пріоритет 6.1), збереження високого попиту на прогресивні технології водозабезпечення, водокористування та водовідведення (6.2), стрімке зростання попиту на застосування технологій зменшення шкідливих викидів і скидів (6.5) також свідчать про активізацію у 2022 р. інноваційної діяльності у сфері чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища. Варто зазначити, що ці технології спрямовані на реалізацію

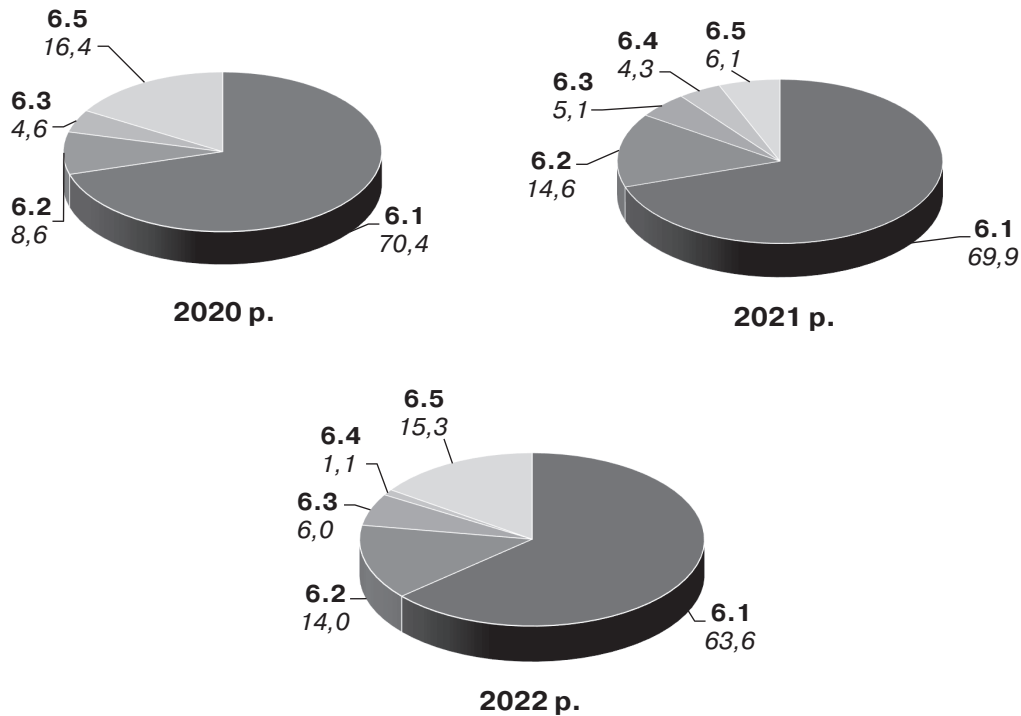

Рис. 5. Фінансування середньострокових пріоритетів за стратегічним пріоритетом “Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища” у 2020–2022 рр., %

національних завдань 12.4 ЦСР № 12 “Відповідальне споживання та виробництво” та 15.3 ЦСР № 15 “Захист та відновлення екосистем суші”.

За видами інноваційної діяльності у 2022 р. незначні кошти спрямовано на “Створення і розвиток інноваційної інфраструктури” (0,8 %) — за середньостроковим пріоритетом 6.5 та майже всі кошти (99,2 %) — на “Інше” за всіма п’ятьма затвердженими та профінансованими середньостроковими пріоритетами.

Отже, у 2022 р. основним видом інноваційної діяльності, як і в 2021 р., було проведення ДіР та надання науково-технічних послуг (“Інше”) за всіма затвердженими середньостроковими пріоритетами.

У 2022 р., як і в 2021 та 2020 рр., фінансування середньострокових пріоритетів здійснено зі спеціального фонду одним розпорядником коштів — МОН України. Це свідчить про стійкий попит на інноваційні продукти та їхню актуальність за результатами науково-технічної діяльності у сфері навколишнього природного середовища організацій МОН України.

7. Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки

За цим стратегічним пріоритетом затверджено вісім середньострокових пріоритетів, з яких у 2022 р. фінансувалося чотири (у 2021 р. — шість, у 2020 р. — чотири).

Обсяг фінансування середньострокових пріоритетів даного стратегічного напрямку в 2022 р. становив 35527,25 тис. грн або 89,9 % (у 2021 р. — 81,8 %, а у 2020 р. — 72,5 %) від обсягу фінансування цього стратегічного пріоритету та 221,5 % у порівнянні з 2021 роком. Причому частка в загальному обсязі фінансування середньострокових пріоритетів збільшилася на 9,8 в. п. і становила 15,3 %.

Збільшення частки фінансування середньострокових пріоритетів в обсягах фінансування стратегічного пріоритету, яка є найвищою за період 2020–2022 рр., свідчить про оптимізацію та раціональне використання бюджетних коштів стратегічного пріоритету, спрямованих безпосередньо на середньострокові напрями.

Варто зазначити, що цей стратегічний пріоритет — єдиний з-поміж семи затверджених, який за 2020–2022 рр. має стрімко зростаючу динаміку обсягів коштів, спрямованих на середньострокові пріоритети та їх збільшення у 2022 р. у 3,5 раза в порівнянні з 2020 роком.

У 2022 р. переважну більшість коштів було спрямовано на середньостроковий пріоритет “7.2. Розвиток систем інтелектуального моделювання для розв’язання задач у галузях економіки; обороноздатності держави; управління складними об’єктами в екології, біології та медицині; освіти; робототехніки та склад-

них техногенних систем” (30204,70 тис. грн або 85,0 %). Середньостроковий пріоритет 7.2 — єдиний серед інших демонструє зростаючу динаміку за 2020–2022 рр. та зростання обсягу фінансування у 4,3 раза в порівнянні з 2021 роком. Це свідчить про актуальність та стрімке зростання попиту на системи інтелектуального моделювання у 2022 р. та найвищу активізацію інноваційної діяльності за середньостроковим пріоритетом 7.2.

Збільшення обсягу фінансування (у 3,1 раза) у порівнянні з 2021 р. відбулося також за середньостроковим пріоритетом “7.6. Розвиток та впровадження систем інтернету речей” (3000,0 тис. грн або 8,4 % — друга позиція), що свідчить про високу активізацію інноваційної діяльності за цим напрямом.

Найменшу частину коштів виділено на середньостроковий пріоритет “7.1. Розвиток інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури, впровадження новітніх інформаційних технологій, зокрема гід- та хмарних технологій, комп’ютерних навчальних систем, систем електронного бізнесу”, який у 2021 р. займав третю позицію (рис. 6).

Зменшення видатків (у 3,7 раза) відбулося також за напрямом 7.3. Впровадження новітніх технологій захисту інформації у телекомунікаційних та інформаційних системах різного

призначення (1691,25 тис. грн або 4,8 % — 3-я позиція замість другої у 2021 році).

Не фінансувалися у 2022 р. чотири середньострокові пріоритети:

- 7.4. Розвиток технологій довгострокового зберігання інформації та управління “великими даними” (big data);
- 7.5. Розробка та стандартизація технологій зв’язку п’ятого покоління — 5G-технологій;
- 7.7. Освоєння технологій квантових обчислень;
- 7.8 Розвиток та впровадження систем штучного інтелекту.

У 2020 та 2021 рр. також не фінансувалися пріоритети 7.4 та 7.7. Це може свідчити про відсутність попиту на інноваційні технології пріоритетів 7.4. та 7.7, хоча ці технологічні напрями є найбільш перспективними у світі.

У 2022 р. кошти спрямовано на чотири види інноваційної діяльності, з яких майже всі обсяги (35451,05 тис. грн або 99,8 %) — на “Інше” (проведення ДіР та надання науково-технічних послуг) за всіма чотирма профінансованими середньостроковими пріоритетами; решта 0,2 % — за середньостроковим напрямом 7.1 на три види: “Придбання машин, обладнання та програмного забезпечення” (45,0 тис. грн), “Навчання та підготовка персоналу” (18,70 тис. грн) та “Маркетинг, реклама” (12,50 тис. грн).

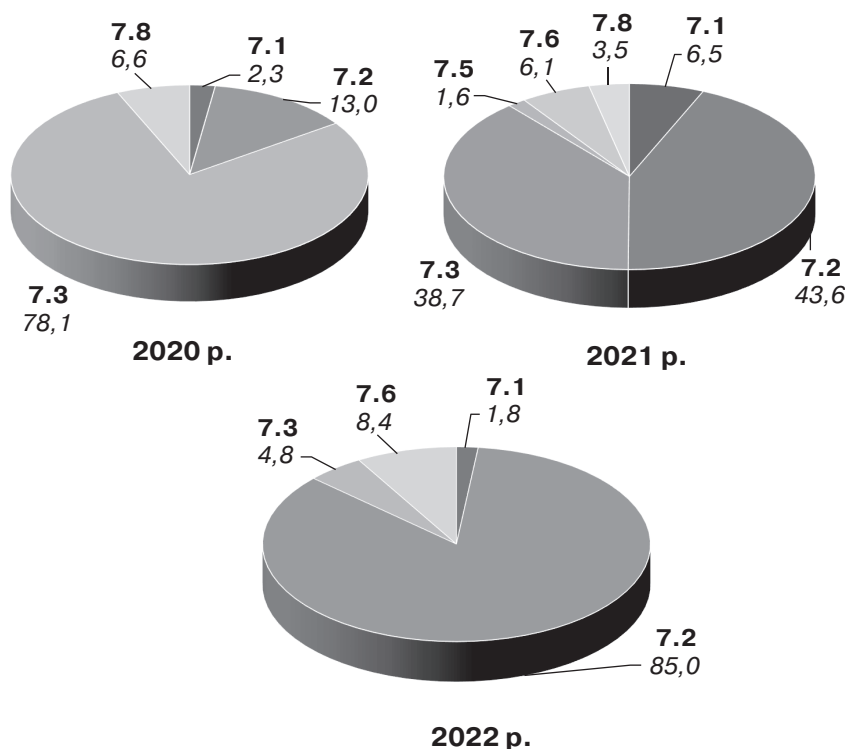

Рис. 6. Фінансування середньострокових пріоритетів за стратегічним пріоритетом “Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки” у 2020–2022 рр., %

У 2022 р., як і в 2021 та 2020 рр., фінансування середньострокових пріоритетів здійснено зі спеціального фонду одним розпорядником — МОН України.

ВИСНОВКИ

У 2022 р. фінансувалося 32 або 78,0 % із 41 затверджених на 2017–2022 рр. середньострокових пріоритетів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня. Динаміка кількості профінансованих середньострокових пріоритетів за 2020–2022 рр. має незначні коливання, що демонструє відповідність затверджених пріоритетів потребам інноваційного розвитку в зазначеному періоді з його особливостями у 2022 році.

Фінансування середньострокових пріоритетів здійснено за всіма затвердженими стратегічними пріоритетами. Причому, як і в 2021 р., за трьома пріоритетами (2-м, 4-м та 6-м) профінансовано всі середньострокові пріоритети, що свідчить про актуальність визначених середньострокових пріоритетів у сферах транспорту, озброєння та військової техніки, сільського господарства та охорони навколишнього природного середовища.

Обсяг бюджетного фінансування середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня становить 231876,39 тис. грн або 86,8 % (2021 р. — 82,4 %, 2020 р. — 77,0 %) у загальних обсягах фінансування стратегічних пріоритетів (267095,55 тис. грн) та 78,7 % у порівнянні з 2021 роком.

Варто зазначити, що у 2020–2022 рр. при спадній динаміці обсягів фінансування середньострокових пріоритетів динаміка частки обсягів фінансування в загальних обсягах фінансування стратегічних пріоритетів є відповідно зростаючою, що свідчить про оптимізацію та підвищення результативності використання у 2022 р. коштів стратегічних напрямів, спрямованих безпосередньо на середньострокові пріоритети.

Найбільші обсяги фінансування середньострокових пріоритетів спрямовано на стратегічний пріоритет “4. Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу” (61,2 %), найменші — на стратегічний пріоритет “5. Впровадження нових технологій та обладнання для високоякісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики” (1,6 %).

У 2022 р. збільшення обсягів фінансування в порівнянні з 2021 р. отримали 8 (або 25 %) із 32 профінансованих середньострокових пріоритетів за всіма стратегічними пріоритетами, з яких два — за 7-м. Тобто, інноваційні розробки за цими середньостроковими пріоритетами

мали найвище зростання попиту, з яких найбільше — за пріоритетами 7.2 та 7.6 (сфера ІКТ), найменше — за 1.4 (сфера енергетики).

Не користувалися попитом і не фінансувалися дев'ять середньострокових пріоритетів за чотирма стратегічними пріоритетами: 1-м (сфера енергетики — 1 напрям), 3-м (сфера виробництва нових матеріалів — 3 напрями), 5-м (сфера медицини — 1 напрям) та 7-м (сфера ІКТ — 4 напрями).

У 2022 р. витрати на інноваційну діяльність було спрямовано за п'ятьма її видами, з яких найбільшу частку — на вид інноваційної діяльності “Інше” (91,7 % від загального обсягу витрат) за всіма стратегічними пріоритетами що охоплює переважно виконання ДіР та надання науково-технічних послуг на замовлення підприємств/організацій.

У 2022 р. із державного бюджету видатки на середньострокові пріоритети здійснено за рахунок спеціального фонду двома розпорядниками коштів: МОН України — 46,4 % та НААН України — 53,6 %. У 2022 р. у порівнянні з 2021 р. відбулося збільшення обсягів фінансування МОН України (101,0 %) та частки обсягу фінансування (на 10,2 в. п.), водночас видатки НААН України зменшилися (66,1 %) разом із відповідним зменшенням їх частки.

Пропозиції. Для активізації та підвищення результативності реалізації наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності за середньостроковими пріоритетами пропонується активізувати стимулювання наукового сектору до формування актуальної тематики наукових досліджень, спрямованих на створення інноваційних розробок для забезпечення інноваційного розвитку вітчизняної економіки з урахуванням вимог глобального ринку та особливостей науково-технічної діяльності та реалізації в 2023 р. середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року [Електронний ресурс]: розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 лип. 2019 р. № 526-р. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>.
2. Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 4 лип. 2002 р. № 40-IV. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
3. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 8 верес. 2011 р. № 3715-VI. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>.
4. Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності

- загальнодержавного рівня на 2017–2022 роки [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 груд. 2016 р. № 1056. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1056-2016-%D0%BF#Text>.
5. New funding priority: Innovative wastewater engineering [Electronic resource] // Federal Ministry for Environment and the German Environment Agency. — Access mode: <https://www.umweltbundesamt.de/en/the-uba>.
 6. Darkwa I. Innovation: actor heterogeneity and linkages in humanitarian innovation ecosystems / I. Darkwa // *Innovation and Development*. — 27 Jul 2023. <https://doi.org/10.1080/2157930X.2023.2234222>.
 7. Losacker S. A spatial perspective on green technology adoption in China: insights from patent licensing data / S. Losacker, J. Horbach, I. Liefner // *Innovation and Development*. — 07 Jul 2023. <https://doi.org/10.1080/2157930X.2023.2233199>.
 8. Gaetz S. Making the Prevention of Homelessness a Priority: The Role of Social Innovation / S. Gaetz // *American Journal of Economics and Sociology*. — 2020. — Vol. 79. — Issue 2. — P. 353–381. <https://doi.org/10.1111/ajes.12328>.
 9. Chenyang Yu. Is innovative activity a way to conduct tunneling behavior? Evidence from the seasoned equity offerings of Chinese firms / Yu Chenyang, Sun Hanbing, Fu Changluan // *Finance Research Letters*. — May 2022. — Vol. 46. — Part B. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2021.102452>.
 10. Archibugi D. Investment in innovation for European recovery: a public policy priority / D. Archibugi, A. Filippetti, M. Frenz // *Science and Public Policy*. — 2020. — No. 47 (1). — P. 92–102. <https://doi.org/10.1093/scipol/scz049>.
 11. CORDIS EU research results. European Technological and Social Innovation Factory (RIA) [Electronic resource] // European Commission. — 2021. — Access mode: https://cordis.europa.eu/programme/id/HORIZON_HORIZON-CL4-2021-RESILIENCE-01-31.
 12. Diachenko V. Modern trends of innovative activity ensuring growth and sustainable development of the economy of Ukraine [Electronic resource] / V. Diachenko, N. Diachenko, I. Suray et al. // *Scientific Horizons*. — 2022. — Vol. 25 — No. 7. — P. 31–42. — Access mode: <http://ir.znau.edu.ua/handle/123456789/13507>. [http://dx.doi.org/10.48077/scihor.25\(7\).2022.31-42](http://dx.doi.org/10.48077/scihor.25(7).2022.31-42).
 13. Бандура З. Інноваційна діяльність в постіндустріальній економіці та її стимулювання механізмом податкових важелів / З. Бандура, П. Голубецький // *Вісник економіки*. — 2023. — Вип. 2. — С. 143–155. — Access mode: <http://visnyk.wunu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/1479>.
 14. Components of professional competence and innovative professional activity of an hei teacher / L. Kutsak, S. Zaskalieta, H. Hamorak, L. Hreniuk, S. Parshuk // *Revista Eduweb*. — 2023. — Vol. 17 (3). — P. 222–234. <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2023.17.03.19>.
 15. Voluiko O. M. Psychological readiness for innovative activity and the ability to self-management of the police chiefs / O. M. Voluiko // *Law and Safety*. — 2018. — Vol. 71. — No. 4. — P. 80–84. <https://doi.org/10.32631/pb.2018.4.11>.
 16. Podvalnaya O. Key indicators of efficiency of innovative activity in regional companies of tourism industry / O. Podvalnaya // *Economics, Finance and Management Review*. — 2020. — No. 2. — P. 29–34. <https://doi.org/10.36690/2674-5208-2020-2-29>.
 17. Крилов Д. В. Аналіз рейтингового оцінювання розвитку інноваційної діяльності в Україні / Д. В. Крилов // *Ефективна економіка*. — 2022. — № 5. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.5.8>.
 18. Георгієвський Ю. Законодавче регулювання пріоритетних напрямів інноваційної діяльності в Україні / Ю. Георгієвський // *Підприємництво, господарство і право*. — 2021. — № 2. — С. 42–48. <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.2.08>.
 19. Реалізація середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня у 2021 році : науково-аналітична записка / Т. Писаренко, Т. Кваша, О. Паладченко, І. Молчанова, О. Кочеткова. — Київ : УкрІНТЕІ, 2022. — 99 с. <http://doi.org/10.35668/978-966-479-133-2>.
 20. Реалізація середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня та отримані результати у 2021 році : аналітична довідка [Електронний ресурс] / Т. В. Писаренко, Т. К. Куранда, О. П. Кочеткова, Н. Ю. Швед. — Київ : УкрІНТЕІ, 2022. — 90 с. — Режим доступу: http://www.uiniei.kiev.ua/sites/default/files/ad_galuz_prioriteti_2022.pdf.
 21. Стан інноваційної діяльності та реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності за період 2012–2021 рр. : науково-аналітична записка / Т. В. Писаренко, Т. К. Кваша, Л. А. Мусіна, О. Ф. Паладченко, І. В. Молчанова. — Київ : УкрІНТЕІ, 2023. — 19 с.

REFERENCES

1. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku sfery innovatsiinoi diialnosti na period do 2030 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 10 lypnia 2019 r. № 526-r. [On the approval of the Strategy for the development of the sphere of innovative activity for the period until 2030: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine of July 10, 2019 No. 526]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text> [in Ukr.].
2. Pro innovatsiinu diialnist: Zakon Ukrainy vid 4 lypnia 2002 roku № 40-IV [On innovative activity: Law of Ukraine dated July 4, 2002 No. 40-IV]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> [in Ukr.].
3. Pro priorytetni napriamy innovatsiinoi diialnosti v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 8 veresnia 2011 roku № 3715-VI [On priority areas of innovative activity in Ukraine: Law of Ukraine dated September 8, 2011 No. 3715-VI]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text> [in Ukr.].
4. Deiaki pytannia vyznachennia serednostrokovykh priorytetnykh napriamiv innovatsiinoi diialnosti zahalnodержavnogo rinvnia na 2017-2022 roky: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.12.2016 r. № 1056 [Some issues of determining medium-term priority areas of innovative activity at the national level for 2017-2022: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 28, 2016 No. 1056]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1056-%D0%BF#Text> [in Ukr.].
5. New funding priority: Innovative wastewater engineering. *Federal Ministry for Environment and the German Environment Agency*. Retrieved from: <https://www.umweltbundesamt.de/en/the-uba>.
6. Darkwa, I. (2023). Innovation: actor heterogeneity and linkages in humanitarian innovation ecosystems. *Innovation and Development*. <https://doi.org/10.1080/2157930X.2023.2234222>.

7. Losacker, S., Horbach, J., & Liefner, I. (2023). A spatial perspective on green technology adoption in China: insights from patent licensing data. *Innovation and Development*. <https://doi.org/10.1080/2157930X.2023.2233199>.
8. Gaetz, S. (2020). Making the Prevention of Homelessness a Priority: The Role of Social Innovation. *American Journal of Economics and Sociology*. 79 (2), 353–381. <https://doi.org/10.1111/ajes.12328>.
9. Yu, Ch., Sun, H., & Fu, Ch. (2022). Is innovative activity a way to conduct tunneling behavior? Evidence from the seasoned equity offerings of Chinese firms. *Finance Research Letters*, 46, Part B. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2021.102452>.
10. Archibugi, D., Filippetti, A., & Frenz, M. (2020). Investment in innovation for European recovery: a public policy priority. *Science and Public Policy*. 47 (1), 92–102. <https://doi.org/10.1093/scipol/scz049>.
11. (2021). CORDIS EU research results. *European Technological and Social Innovation Factory (RIA)*. European Commission. https://cordis.europa.eu/programme/id/HORIZON_HORIZON-CL4-2021-RESILIENCE-01-31.
12. Diachenko, V., Diachenko, N., & Suray, I. et al. (2022). Modern trends of innovative activity ensuring growth and sustainable development of the economy of Ukraine. *Scientific Horizons*. 25 (7), 31–42. Retrieved from: <http://ir.znau.edu.ua/handle/123456789/13507>. [http://dx.doi.org/10.48077/scihor.25\(7\).2022.31-42](http://dx.doi.org/10.48077/scihor.25(7).2022.31-42).
13. Bandura, Z., & Holubetskyi, P. (2023). Innovatsiina diialnist v postindustrialnii ekonomitsi ta yii stymuliuvannia mekhanizmom podatkovykh vazheliv. *Visnyk ekonomiky*. 2, 143–155. Retrieved from: <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1479> [in Ukr.].
14. Kutsak, L., Zaskalieta, S., Hamorak, H., Hreniuk, L. & Parshuk, S. (2023). Components of professional competence and innovative professional activity of an hei teacher. *Revista Eduweb*. 17 (3), 222–234. <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2023.17.03.19>.
15. Voluiko, O. M. (2018). Psychological readiness for innovative activity and the ability to self-management of the police chiefs”. *Law and Safety*. 71 (4), 80–84. <https://doi.org/10.32631/pb.2018.4.11>.
16. Podvalnaya, O. (2020). Key indicators of efficiency of innovative activity in regional companies of tourism industry. *Economics, Finance and Management Review*. 2, 29–34. <https://doi.org/10.36690/2674-5208-2020-2-29>.
17. Krylov, D. V. (2022). Analiz reitynhovoho ot-siniuvannia rozvytku innovatsiinoi diialnosti v Ukraini. *Efektivna ekonomika*. 5. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.5.8> [in Ukr.].
18. Heorhiievskyi, Yu. (2021). Zakonodavche rehuliu-vannia priorytetnykh napriamiv innovatsiinoi diialnosti v Ukraini. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. 2, 42–48. <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.2.08> [in Ukr.].
19. Pysarenko, T., Kvasha, T., Paladchenko, O., Molchanova, I., & Kochetkova, O. (2022). Realizatsiia serednostrokovykh priorytetnykh napriamiv innovatsiinoi diialnosti zahalnodержavnoho rivnia u 2021 rotsi: naukovo-analitychna zapyska [Implementation of medium-term priority areas of innovative activity at the national level in 2021: scientific and analytical note]. Kyiv, 99 p. <http://doi.org/10.35668/978-966-479-133-2> [in Ukr.].
20. Pysarenko, T. V., Kuranda, T. K., Kochetkova, O. P., & Shved, N. Iu. (2022). Realizatsiia serednostrokovykh priorytetnykh napriamiv innovatsiinoi diialnosti haluzevoho rivnia ta otrymani rezultaty u 2021 rotsi [Implementation of medium-term priority areas of innovative activity at the industry level and the results obtained in 2021]. Kyiv, 90 p. Retrieved from: http://www.uintai.kiev.ua/sites/default/files/ad_galuz_prioriteti_2022.pdf [in Ukr.].
21. Pysarenko, T. V., Kvasha, T. K., Musina, L. A., Paladchenko, O. F., & Molchanova, I. V. (2023). Stan innovatsiinoi diialnosti ta realizatsii priorytetnykh napriamiv innovatsiinoi diialnosti za period 2012–2021 rr.: naukovo-analitychna zapyska [The state of innovative activity and implementation of priority areas of innovative activity for the period 2012–2021: scientific and analytical note]. Kyiv, 19 p. [in Ukr.].

T. K. KVASHA, Head of the Department
O. F. PALADCHENKO, Head of the Sector
I. V. MOLCHANOVA, Senior Researcher

NATIONAL MEDIUM-TERM PRIORITIES OF INNOVATION ACTIVITIES AND THEIR BUDGETARY SUPPORT

Abstract. Determination and state support of priority areas of innovative activity is one of the ways to ensure the innovative development of the economy.

In Ukraine, 7 strategic priority areas of innovative activity have been approved, according to which 41 medium-term priority areas of the national level have been established, and annual monitoring of their implementation by the main managers of budget funds has been introduced, which is ensured by the Ministry of Education and Science and the Cabinet of Ministers of Ukraine is informed about its results for the possible use of the obtained results at making relevant government decisions.

The article is devoted to the results of the study of the state of implementation of medium-term priority areas of innovative activity at the national level in 2022, which was carried out by the Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information based on the data of the main managers of budget funds.

A comparative analysis of the obtained results of innovative activities of medium-term priorities of the national level was carried out according to the relevant indicators, and their dynamics were studied. Based on the results of the research, conclusions were made about the relevance of the identified medium-term priorities in the fields of transport, weapons and military equipment; agriculture and environmental protection; optimizing and increasing the effectiveness of the use in 2022 of the funds of strategic areas aimed directly at medium-term priorities while reducing the amount of funding.

It is proposed to intensify the stimulation of the scientific sector to the formation of relevant topics of scientific research aimed at creating innovative developments to ensure the innovative development of the domestic economy.

Keywords: *innovative activity, strategic priorities, medium-term priorities, national level, monitoring, state support, budget financing, manager of funds.*

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Кваша Тетяна Костянтинівна — заввідділу, ДНУ “Український інститут науково-технічної експертизи та інформації”, вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03150; (044) 521-00-74; ntatyana@ukr.net; kvasha@uinter.kiev.ua; ORCID: 0000-0002-1371-3531

Паладченко Олена Федорівна — завсектору, ДНУ “Український інститут науково-технічної експертизи та інформації”, вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03150; (044) 521-00-80; epalada@ukr.net; paladchenko@uinter.kiev.ua; ORCID: 0000-0002-5436-1608

Молчанова Ірина Василівна — с. н. с., ДНУ “Український інститут науково-технічної експертизи та інформації”, вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03150; +38 (044) 521-00-80; molchanova_irina@ukr.net; ORCID: 0000-0003-1679-5621

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Kvasha T. K. — Head of the Department, Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information, 180, Antonovycha St., Kyiv, Ukraine, 03150; (044) 521-00-74; ntatyana@ukr.net; kvasha@uinter.kiev.ua; ORCID: 0000-0002-1371-3531

Paladchenko O. F. — Head of the Sector, Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information, 180, Antonovycha St., Kyiv, Ukraine, 03150; (044) 521-00-80; epalada@ukr.net; paladchenko@uinter.kiev.ua; ORCID: 0000-0002-5436-1608

Molchanova I. V. — Senior Research Associate, Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information, 180, Antonovycha St., Kyiv, Ukraine, 03150; +38 (044) 521-00-80; molchanova_irina@ukr.net; ORCID: 0000-0003-1679-5621

<http://doi.org/10.35668/2520-6524-2023-4-02>

УДК 001.11;001.18; 001.89; 378; 5.502/504

Т. К. КУРАНДА, заввідділу

Н. Ю. ШВЕД, завсектору

Т. В. ГАВРИС, завсектору

А. Б. ОСАДЧА, с. н. с.

НАУКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ ЗА СФЕРАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ З МОРСЬКОЇ ТЕМАТИКИ

Резюме. *Дослідження вітчизняного наукового потенціалу з морської тематики здійснено на основі аналізу даних бази даних реєстрації Науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР) і дисертацій УкрІНТЕІ за період 2017–2021 рр., стану підготовки фахівців у закладах вищої освіти (ЗВО) МОН України за спеціальностями з морської тематики в розрізі шести сфер морських досліджень (1. Екологія річок, морів, океанів, прибережних територій, екологічних наслідків діяльності людини; 2. Рибне господарство; 3. Інфраструктура водного господарства; 4. Геологія та освоєння морських мінеральних та енергетичних ресурсів; 5. Виробництво машин, устаткування, засобів; 6. Логістика) за показниками: кількісної оцінки НДДКР і дисертацій загалом за всіма сферами, а також у розрізі сфер і тематичних напрямів, організацій – виконавців НДДКР (зведених у групи за сферами управління, до яких вони належать); динаміки кількості НДДКР та дисертацій, темпів зростання загальної кількості НДДКР і дисертацій у розрізі сфер і тематичних напрямів*